

AL 12-lea SALON INTERNAȚIONAL

Conf. Ing. Sylviu Comănescu Hon. E. FIAP
Secretar Executiv AAF

În prezența unei numeroase asistențe, luni 17 decembrie 1979, la ora 12, a avut loc la sala Dalles din București, vernisajul Salonului Internațional, eveniment remarcabil în viața culturală a țării noastre.

În asistență, s-au remarcat printre oficialitățile române Vasile Gliga, adjunct al Ministrului Afacerilor Externe, Ion Gălăteanu, secretar de stat al Consiliului Culturii și Educației Socialiste, directori și funcționari superiori ai organelor centrale de stat, precum și majoritatea ambasadurilor ca și alți membri ai corpului diplomatic acreditat în România, personalități ale vieții culturale bucureștene, mulți membri ai Asociației din București și din provincie și, ca să nu uităm, numeroși iubitori ai fotografiei au completat asistența.

Fiind solicitat a rosti cuvântul de deschidere, afirmam că (citez) :

„Salonul Internațional de Artă Fotografică revine periodic în viața culturală a României socialiste, ca o tradițională prezență, ilustrând, între alte numeroase și valoroase manifestări, politica consecventă a țării noastre, de promovare a unui larg schimb de valori spirituale cu toate popoarele lumii”.

În adevăr, un mare număr de participanți de pe toate meridianele globului și-au dat întâlnire la București prin lucrările lor de artă fotografică, ilustrându-se astfel în modul cel mai elocvent, tematica acestei a XII-a ediții a Salonului și anume : „arta fotografică în slujba prieteniei între popoare, a progresului și a păcii în lume”. În egală măsură, subiectele lucrărilor lor atestă și ele, odată în plus, tematica prin generosul apel la acțiunea solidară pentru om și pentru instaurarea pe planeta noastră a acelei păci trainice și noi ordine economice și politice internaționale.

Salonul internațional s-a bucurat totodată atât de atenția presei centrale, care a publicat revelatoare relatări, cât și de radioteleviziune, care au consacrat, atât în emisiunile în limba română, ca și cele în limbi străine, ample reportaje din Salon. Publicul larg, iubitor al artei fotografice, în perioada cât a fost deschis Salonul (17 decembrie 1979 – 21 ianuarie 1980) a fost prezent zilnic în sălile Dalles, în număr impresionant, astfel că după statistica făcută în final au fost 35.000 de vizitatori, ceea ce pentru o expoziție de arte vizuale constituie un record (și nu numai în țara noastră !)

Salonul Internațional a fost prezentat în întreaga sală Dalles, fiind pe simeze 811 lucrări în alb-negru și color, iar prin gale periodice de proiecții, au fost prezentate și cele 438 diapozitive, asamblate într-un montaj sonorizat (titlurile, autorii, diapozitivele ca și o partitură muzicală adecvată).

Pentru cei care nu au putut asista la galele de diapozitive programate, au fost prezentate zilnic din oră în oră, o parte din diapozitivele Salonului pe un multi-ecran translucid (din geam mat) simultan cu 20 de cadre (60 × 60 cm) prin retroproiecție. S-au utilizat 80 de aparate de proiecție Diascol (puse la dispoziție de I.O.R.) comandate automat sincronizat de un dispozitiv electro-mecanic rotativ cu contactori, proiectat și realizat de un colectiv AAF (Ing. Nic Hanu, Zamfira Costache și Ing. Sylviu Comănescu). Această prezentare, reciată de vizitatori, a constituit o premieră la noi în țară (și nu numai la noi !).

Amplasarea Salonului poate fi prezentată și prin cifre, astfel că celor ce apreciază statisticile, le redăm în continuare participarea :

În partea de tehnică fotografică au participat 11 firme din țară și de peste hotare, cu standuri sau cu panouri publicitare. Dintre acestea s-au remarcat exponatele de la Agfa-Gevaert (mașina Agfaprint color system) ca și cele de la I.O.R. (aparatele fotografice „Orizont”, aparatele de proiecție de diapozitive).

Pentru prima dată la saloanele noastre, au participat cu standuri cu cărți și albume de artă fotografică și două edituri, una din România și alta din Republica Democrată Germană.

În egală măsură, au trezit interes „Calculatorul electronic de selectare”, ca și „simeza pneumatică”, ambele exponate proiectate și realizate de către colective ale AAF și care au fost utilizate de către juriu în activitatea sa.

În timpul când a fost deschis Salonul, au fost distribuite și pliante ale firmelor, urmînd ca o altă parte să fie difuzate în viitor odată cu publicația „Fotografia” abonaților noștri.

Salonul s-a desfășurat sub patronajul Federației Internaționale de Artă Fotografică (FIAP), care a pus la dispoziția juriului și 3 medalii FIAP, pentru a fi atribuite conform regulamentului salonului.

Juriul compus din :

Președinte : Prof. Nestor Ignat, Decanul Facultății de Ziaristică a Academiei Ștefan Gheorghiu

Membru de onoare : George Șerban, Hon. E. FIAP președintele Comisiei Artistice AAF.

Membrii : Conf. Ing. Sylviu Comănescu Hon. E. FIAP, secretar executiv AAF

Mircea Deac, Director Oficiul de Expoziții Gh. Epuran A. FIAP, redactor șef „Fotografia

Dr. Napoleon Frandin Hon. E. FIAP, președintele Fotoclubului Medicilor

Hedi Löffler Hon. E. FIAP, membră în Comisia artistică AAF

Viorel Oprea, Critic de artă

Ing. Dorel Popa, Director General al Combinatului Chimic „AZOMUREȘ” Tg. Mureș

Secretar : Grigore Averescu, din Comisia de organizare a Salonului

și-a desfășurat activitatea de selectare și atribuirea distincțiilor cu ajutorul calculatorului electronic de selectare, în cele mai obiective condiții, acordînd distincțiile :

Peisaj

Somn (A/N)
Amurg (C)
Casă pe dune (C)

Insula verde (D)
Fosnetul ierbii (D)

Bellen Frans (Olanda)
Gemănaru Petru (România)
Mueller Klaus-Dieter (R. F. Germania)
Simionescu Viorel (România)
Steer Cliff (Marea Britanie)

SITUAȚIA

lucrărilor primite/acceptate la al 12-lea Salon Internațional de artă fotografică al R.S.R.

Nr. crt.	ȚARA	Au-tori	PRIMIRI				Au-tori	ACCEPTATE			
			Lucrări					Lucrări			
			A/N	Color	DIA	TOTAL		A/N	Color	DIA	TOTAL
1.	AUSTRIA	215	379	40	412	831	58	41	33	53	127
2.	ARGENTINA	25	19	20	54	93	16	17	6	17	40
3.	AUSTRALIA	2	—	—	8	8	2	—	—	2	2
4.	BELGIA	101	203	30	285	518	49	39	8	28	75
5.	BULGARIA	14	37	—	—	37	5	5	—	—	5
6.	BRAZILIA	10	34	4	—	38	3	3	2	—	5
7.	R. S. CEHOSLOVACIA	24	99	10	14	123	12	14	5	3	22
8.	R. P. CHINEZĂ	50	40	57	—	97	45	21	35	—	56
9.	CANADA	1	2	2	4	8	1	—	1	—	1
10.	CHILE	12	28	4	25	57	2	1	2	2	5
11.	COLUMBIA	2	4	—	8	12	2	—	—	3	3
12.	DANEMARCA	6	12	4	28	44	4	2	1	9	12
13.	ELVEȚIA	18	49	5	26	80	11	16	4	12	32
14.	FINLANDA	11	37	2	16	55	9	11	2	2	15
15.	FRANȚA	187	296	81	245	622	46	46	10	27	83
16.	FILIPINE	1	—	—	—	4	1	—	—	3	3
17.	R. D. GERMANĂ	28	66	9	52	127	15	13	—	10	23
18.	R. F. GERMANIA	48	99	77	108	284	45	17	43	28	88
19.	GRECIA	8	27	8	12	47	5	10	1	2	13
20.	ITALIA	146	270	74	188	532	28	20	14	36	70
21.	INDONEZIA	1	—	—	4	4	1	—	—	4	4
22.	ISRAEL	6	20	12	8	40	5	3	6	—	9
23.	JAPONIA	8	8	20	8	36	7	3	18	2	23
24.	INDIA	19	58	—	32	90	14	18	—	12	30
25.	IRAK	1	4	—	—	4	1	2	—	—	2
26.	M. BRITANIE	10	12	—	36	48	7	4	—	12	16
27.	MALTA	6	4	—	20	24	5	2	—	7	9
28.	MAROC	2	5	—	4	9	2	2	—	2	4
29.	MEXIC	1	—	—	4	4	1	—	—	1	1
30.	NORVEGIA	17	19	2	66	87	15	12	—	19	31
31.	NOUA ZEELANDĂ	2	—	—	8	8	2	—	—	6	6
32.	OLANDA	15	52	2	12	66	9	9	—	2	11
33.	POLONIA	10	26	4	4	34	5	7	—	—	7
34.	PORTUGALIA	8	24	—	20	44	10	6	—	9	15
35.	PAKISTAN	1	4	—	—	4	—	—	—	—	—
36.	ROMÂNIA	479	1 224	45	551	1 820	176	119	20	83	222
37.	SPANIA	7	12	6	16	34	5	3	3	4	10
38.	SUEDIA	7	28	4	—	32	5	6	1	—	7
39.	SINGAPORE	3	—	—	12	12	3	—	—	10	10
40.	SRI LANKA	4	13	—	—	13	2	2	—	—	2
41.	S. U. A.	5	13	4	12	29	4	5	2	3	10
42.	TURCIA	1	4	—	4	8	1	1	—	1	2
43.	UNGARIA	35	181	31	58	270	13	9	5	7	21
44.	U. R. S. S.	255	174	17	199	890	60	70	5	4	79
45.	VIETNAM	5	24	12	—	36	5	4	1	—	5
46.	VENEZUELA	1	—	4	—	4	1	—	1	—	1
47.	YUGOSLAVIA	27	78	—	60	138	12	12	—	4	16
TOTAL		1 849	4 188	590	2 627	7 405	730	575	229	429	1 233
In afara concursului (membrii juriului)		7	3	9	6	18	7	3	9	6	18

Portret

<i>Fața</i> (D)	Oistein Kristiansen (Norvegia)
<i>Pieptănată cu coadă</i> (A/N)	Thomas Monique (Franța)
<i>Saartă</i> (A/N)	Tugalev Leonid (U.R.S.S.)
<i>Înțeleptul</i> (A/N)	Christopher B. Frank (S.U.A.)

Reportaj

<i>Rămas bun</i> (A/N)	Clement Raymond (Belgia)
<i>Motocros</i> (D)	Kurucz Janos (Ungaria)
<i>Neocrotiți</i> (C)	Raota Pedro Luis (Argentina)
<i>Bălăria</i> (A/N)	Vello Wallström (Finlanda)
<i>Transportul bambusului</i> (A/N)	Wang Tingin (R. P. Chineză)
<i>Lucrind pământul</i> (A/N)	Yang Yiuyun (R. P. Chineză)

Eseu fotografic

<i>Scaun cu pernă</i> (A/N)	Andoniadis Kostis (Grecia)
<i>Parașutist</i> (D)	Bloch Robert (Franța)
<i>Viteză</i> (A/N)	Dalle Carbonare Bruno (Italia)
<i>În parcul național din</i>	
<i>Tatra</i> (A/N)	Kitte R. (R. D. Germană)
<i>„Manhattan”</i> (C)	Marsilia Mario (Italia)

Eseu fotografic

<i>Miini care trăiesc</i> (C)	Ozaki Kakuji (Japonia)
<i>Spectacole</i> (D)	Pelech Peter (Cehoslovacia)
<i>La Adria</i> (D)	Sperer Heinrich (Austria)
<i>În construcție</i> (D)	Tan Lip-Seng (Singapore)

Medalii FIAP

<i>Aur</i> : Portocaliu, alb și albastru (D)	Avelino Joao (Portugalia)
<i>Argint</i> : Nud II (A-N)	Mihaliko Anna (România)
<i>Bronz</i> : Simfonia cimpului de orez (D)	Setvadi Y. (Indonezia)

În mod efectiv, distincțiile Salonului au constat dintr-o diplomă pusă într-o frumoasă mapă cu cusături românești și un covor românesc, specific artizanatului nostru.

În după amiaza zilei de 17 decembrie, în prezența oficialităților române și străine, ca și a unui numeros grup de participanți la Salon, a avut loc festivitatea de premiere, când președintele juriului Prof. Nestor Ișnat, Decanul Facultății de Ziaristică a Academiei „Ștefan Gheorghiu”, a înmînat premiilor distincțiile atribuite, iar în lipsa celor de peste hotare, distincțiile au fost înmîinate atașurilor culturale din țările respective. Distincțiile au fost elogios apreciate de către cei care le-au primit. În continuare, asistența a luat parte la un cocktail oferit de Asociația noastră, care s-a încheiat cu viziunea galei de proiecție a diapozitivelor din Salon.

Ca întotdeauna, un catalog bogat ilustrat (tipărit cu întârziere!) s-a distribuit gratuit participanților la Salon și contra cost (15 lei exemplarul) publicului vizitator.

Organizatorii Salonului își exprimă și pe această cale mulțumirile sale tuturor celor care prin aportul lor, într-un fel sau altul, au contribuit la succesul acestei manifestări de artă fotografică, în ciuda unor inerente dificultăți, care – în parte – și-au pus totuși amprenta pe unele elemente ale acestui act de cultură.

În afara unor succinte relatări în presa cotidiană, ce anunțau evenimentul, unele publicații de specialitate nici măcar nu au anunțat acest act de cultură în obișnuitele programe săptămânale ale expozițiilor bucureștene. Un fapt ar putea fi semnificativ, anume acela că Salonul – deși prezentat de altfel și la televizor în cadrul

unor emisiuni de mare audiență – nu a fost comentat de nici un critic de artă. De ce? Considerînd ca atare acest fapt, în ciuda notorietății de care s-a bucurat, s-ar putea crede că :

– unii critici să nu fi aflat de existența Salonului, în timp ce aproape 35.000 de vizitatori au fost prezenți în sala Dalles? Binecunoscutul „vad” al sălii Dalles, ca și faptul că sediul Asociației noastre este situat de ani de zile într-un imobil destinat presei și prin care trec adesea asemenea critici, să nu fi fost suficient pentru a afla de acest Salon? Dar atunci cum trăiesc în actualitate?

– nu ar fi existat spațiu disponibil în aceste publicații, cînd în aceeași perioadă se relatau despre unele acțiuni minore ne semnificative?

– alți critici să nu fi recunoscut Salonul ca un act de cultură și deci neindicat pentru atenția profesiei lor, probînd de fapt în acest mod incultura lor?

– alții să fie incompetenți a analiza imaginea fotografică?

– alții, dorind să minimalizeze în mod deliberat succesul acestui Salon, fiindcă sînt puține expoziții de arte vizuale, care s-au bucurat de un succes cit de cit asemănător, s-au abținut a-l comenta?

lăță citeva din întrebările care și le-au pus unii vizitatori.

Răspunsurile la aceste întrebări, ca și la multe altele asemănătoare nu intră în preocupările mele din prezentul articol.

Tot din partea publicului am cules unele impresii care, evident, nu sînt lipsite de interes. Astfel, mulți au reproșat numărul mare de lucrări din expoziție, fiind nevoiți a face un adevărat maraton pentru a-l vizita. Alții au fost de părere că, prin varietatea lucrărilor prezentate, vizitatorii erau dezorientați asupra tendinței artei fotografice contemporane, remarcînd totuși că aceasta trece printr-o criză. Cele mai multe opinii au fost cu aprecieri elogioase la adresa Salonului, afirmînd că este un salon „optimist”. Ceea ce se poate afirma însă cu toată certitudinea este că participarea românească la Salon, deși mai bine reprezentată numeric, s-a resimțit de lipsa materialelor foto, în general, și, în special de cele de calitate, remarcîndu-se la unele lucrări evidente valențe artistice, dar neimplinite din punct de vedere tehnic.

Problema distincțiilor a fost o altă preocupare a vizitatorilor care, în general, fiind considerată comparativ cu alte lucrări expuse nedistinsse, a dat naștere la unele semne de întrebare.

Nu puțini au fost aceia care au dorit să-și confrunte impresiile despre Salon cu cele ale mele, întrebîndu-mă cum este Salonul în raport cu cele anterioare. Răspunsul este că nivelul artistic al exponatelor este în general mai ridicat decît în trecut, dar lipsesc însă imaginile de vîrf, care se evidențiau mai mult altădată, dar oricum este cu mai multă „priză” la public!

Evident că numărul problemelor ridicate de un Salon este cu mult mai mare și nu întotdeauna cu răspunsuri ușor de găsit, așa că mă opresc aici, remarcînd faptul important că Salonul a trezit interes în rîndul publicului vizitator, acesta nerămînînd indiferent ca la unele expoziții.

Bănuim că nu este lipsit de interes a arăta că cele 35 zile de prezentare publică a Salonului au necesitat numeroase eforturi. Pentru a fi cunoscute de cercuri cît mai largi, ca și de organizatori de manifestări asemănătoare, redăm în continuare, în parte, acțiunile întreprinse, fiindcă Salonul nu este o simplă expoziție, cum ar putea crede unii!

În condițiile și posibilitățile organizatorice specifice nouă, verificate în edițiile anterioare ale saloanelor din România, metodologia organizării unui Salon trebuie să se desfășoare pe o perioadă de cca. 12 luni, considerînd de la data hotărîrii realizării Salonului și pînă la restituirea timpului lucrării celor ce au participat.

Trebuie să remarcăm că hotărîrea organizării prezentului Salon nu s-a luat nici decît în luna iunie, deci cu 6 luni înainte de finele anului 1979 – an de organizare ținînd de periodicitatea de 2 ani de pînă acum, – ceea ce a constituit o mare întîrziere. În mod implicit, Salonul trebuia prezentat cel mai tîrziu în decembrie 1979, rămîind astfel puțin timp pentru multitudinea acțiunilor de realizat.

S-a început cu întocmirea planului de activitate și al bugetului de cheltuieli, ca și cu asigurarea spațiului de expunere și proiectii de diapozitive, ca apoi să se facă redactarea invitației și a regulamentului de participare cu traducerea lor în limba engleză, franceză, germană și rusă. Urmează apoi machetarea artistică și tehnică a invitației-regulament și abia după aceasta comandarea ei la tipografie. În timpul cît se tipărește (și în cazul nostru a durat 45 zile), s-au întocmit adresele invitațiilor a participa, pentru ca apoi, odată tipărite invitațiile, să fie lipite pe acestea și expediate prin poștă (prin avion, evident !)

În acest scop, este necesar ca organizatorii să dispună de un fișier de adrese, ținut permanent la curent cu toate eventualele modificări. Asociația noastră dispune de un asemenea fișier, dar din lipsă de personal, ținerea lui la curent este făcută numai în mod sporadic. În această situație, am fost obligați a expedia un număr mare de invitații, cca. 5000, în 108 țări, ca să ne putem asigura totuși o participare cît de cît satisfăcătoare. Lipsa acestei continuități a contribuit în plus la mărirea întîrzierii menționate.

La data de 31 iulie 1979 a început expedierea prin poștă a invitațiilor-regulament, deci cu 71 zile înaintea datei fixate pentru primirea ultimelor lucrări. Intervalul respectiv este mult prea restrîns, interval în care intră și transportul poștal (pentru primirea invitației și apoi pentru expedierea lucrărilor), mai ales că în acest interval au fost cuprinse și două luni tipice de concediu, cînd o bună parte dintre invitați și presupuși participanți – sînt plecați de la domiciliu. Acesta a fost al doilea motiv, ca să difuzăm acest număr mare de invitații.

Din punct de vedere material, bugetul cuprinde, în general, trei capitole de cheltuieli importante – cam egale fiecare – și anume :

- cheltuieli poștale
- cheltuieli cu tipărituri (invitații, regulament, afiș, vignete etc.).
- cheltuieli cu montarea și prezentarea expoziției.

Bugetul acestei ediții a Salonului a fost de circa 270.000 lei.

Ca în toate acțiunile care se întreprind, s-a căutat ca toate aceste cheltuieli să fie cît mai mult compensate prin ceea ce se numește „venituri”, în cazul Saloanelor, acestea provenind din taxa de intrare, din vinzarea catalogului, din taxa de participare a firmelor la partea tehnică a Salonului și din reclamele din catalog. Cu toate străduințele depuse, la nici unul din Saloanele organizate pînă acum la noi, veniturile nu au atins o valoare mai mare de 1/4 din sumele cheltuite, așa cum de altfel s-a întîmplat și la această ediție. O rentabilizare integrală a unui Salon este greu de imaginat.

Datorită motivelor arătate, la cele 5000 de invitații trimise, nu am primit decît 1.849 răspunsuri, arătînd că eficiența lor a fost de numai 37%, ceea ce trebuie să recunoaștem că este puțin.

În ceea ce privește invitațiile pentru partea tehnică, la dificultatea intervalului scurt menționat anterior, se adaugă și perioada nepotrivită a expoziției (sfîrșit – început de an), cînd prezentatorii pentru standuri sînt de asemenea în vacanță și deci nu pot fi prezenți la standuri pentru un contact direct cu beneficiarii. Toate acestea, în afara faptului că firmele își planifică participările la asemenea expoziții cu aproape un an de zile înainte, și ca să nu uităm și eficiența redusă din punct de vedere material al acestui fel de publicitate în țara noastră. La firme au fost trimise 57 scrisori de invitații și au răspuns ca participanți numai 11 ceea ce reprezintă 19%.

Lăsînd la o parte faptul că Salonul nostru se bucură de un anumit prestigiu peste hotare, fiindcă chiar cu mult timp înainte de lansarea acestei ediții și de trimiterarea invitațiilor am primit un număr de lucrări, dar primele colete cu lucrări au început să vină de la data de 3 sept. 1979. În perioada care a mai rămas pînă la 10 oct. 1979, au sosit tot restul de colete. Ridicarea lor de la poștă, îndeplinirea formalităților vamale, dezambalarea lucrărilor, înregistrarea lor, depozitarea și aranjarea pentru prezentarea pe simeza juriului a necesitat o muncă „în asalt” și care totuși nu s-a putut presta în bune condițiuni, datorită lipsei de personal afectat acestor operații (2 persoane, curier și custode lucrări, în loc de 4 persoane, cît reprezintă minim-ul necesar !). Acest lucru a condus și la întîrzierea începerii activității juriului, ca și la suprasolicitarea acestuia, în dorința recuperării întîrzierii. Dar nu numai atît ! Înregistrarea lucrărilor se face confruntîndu-se borderoul de participare cu lucrările și punîndu-se o ștampilă pe fiecare lucrare, cu care ocazie i se atribuie două numere codificate – unul specific pentru țara de proveniență și altul pentru ordinea sosirii coletului din țara respectivă. Operație de mare atenție și răspundere, care trebuie făcută simultan de două persoane. Aceeași ștampilă se aplică și pe ambalajul coletului, pentru ca la returnarea lucrărilor să fie ușor de identificat ambalajul în cauză și refăcut coletul.

Pregătirea lucrărilor pentru prezentare la juriu începe cu sortarea lor pe țări cu întocmirea statisticii primirilor, pentru ca în felul acesta să existe o evaluare cantitativă a Salonului și deci posibilitatea planificării ședințelor de lucru ale juriului, știînd că într-o ședință de lucru – de cîteva ore – mai mult de 500–600 lucrări nu este posibil a fi vizionate din cauza oboselii psihice a membrilor juriului.

Pentru orice organizatori de saloane internaționale, o problemă deosebit de dificilă o constituie alcătuirea juriului. În primul rînd este numărul membrilor care compun juriul. Cum este mai indicat ? Un număr mare ori mai mic de membri în juriu ? Opiniile sînt împărțite : unii afirmă că un număr mic de membri este mai avantajos, fiindcă prin prezența mai multor membri în juriu s-ar produce diversificare excesivă a opiniilor, care ar fi în detrimentul selecției, relevînd deci o posibilă lipsă de unitate de vedere a juriului în ansamblu. În plus, comentarii interminabile ar întîrzia, ca timp, și deci un randament scăzut al activității sale.

Alții, din contra, susțin că un număr cît mai mare de opinii, nu face altceva decît să promoveze, prin dezbateri, numai realele valori estetice. Excepțiile sînt întotdeauna posibile, fiindcă s-au realizat remarcabile expoziții internaționale, avînd la bază numai selecția unei singure persoane (Marea familie a omului, de către E Steichen etc., ca și un număr mare de membri, ca și jurii succesive ; concursuri pe etape etc.). Ca în multe din preocupările omenești, se pare că justetea soluției este undeva pe la mijloc, ceea ce a determinat pe organizatorii Salonului nostru să se fixeze la un juriu cu un număr de 7 persoane. Din practica pe care o avem, lucrările care se prezintă a fi selectate de juriu se impart în 3 mari categorii, și anume : slabe, mediocre și bune. Cele slabe, ca și cele bune, reprezintă numeric cam aceeași valoare, în timp ce grupa celor mediocre este cea mai numeroasă. Pentru cele două grupe extreme – slabe sau bune – opiniile membrilor juriilor arareori sînt divergente. În schimb, grupa cea mai numeroasă – cea mediocră – creează și cele mai ample dificultăți de selecție juriului.

O a doua problemă a organizatorilor privind juriul este și aceea a competenței membrilor juriului. Evident că, în afara culturii generale cît mai completă, este absolut necesară o cultură în domeniul artei fotografice, ca de altfel și o anumită cultură plastică este de dorit. De asemenea, este de dorit ca toți membrii juriului să fie persoane care fac fotografii și care cunosc tehnica fotografică. Evident, că personalități ale acestor domenii de competență este cu atît mai bine să fie membri ai juriului. Dar cine este în măsură să stabi-

lească ierarhizarea acestor competențe, atât timp cât persoanele pentru a fi chemate în juriu nu s-au manifestat într-un mod sau altul în decursul timpului. Deci numai o practică de o anumită notorietate este aceea care ar putea, într-o oarecare măsură, să fie determinantă pentru calitatea de membru al juriului. La toate acestea, trebuie adăugat și o anumită sensibilitate, dar în același timp și un discernămint, care să conducă la o apreciere cât mai obiectivă a valorilor. Alegerea membrilor unui juriu nu este deloc ușoară, având în vedere și faptul că persoanele în cauză trebuie să fie și disponibile ca timp cca. 5-6 ore pe zi, pentru fiecare grupă de câte 500 lucrări de selectat

A treia problemă legată de activitatea juriului este metodologia de lucru, care este în funcție, în principal, de numărul lucrărilor primite și de rezultatele care se scontează, fiindcă într-un fel se va proceda când sînt un număr mic de lucrări de prezentat juriului și cu totul altfel se va proceda când numărul lucrărilor este mare.

Practica a arătat că gradul de exigență a juriului depinde de nivelul artistic general al lucrărilor, ca și de numărul lucrărilor care se intenționează a se prezenta în expoziție. Este bine ca juriul, înainte de a face selecția, să vadă toate lucrările primite la Salon, astfel încît să le poată privi comparativ, deci o așezare a lor pe suprafețe ce sînt de mari întinderi, atunci cînd numărul lor este de ordinul miilor și membrii juriului să defileze prin fața lor. Nu întotdeauna este posibil a se realiza aceasta, cum de altfel este cazul și cu diapozitivele —, și atunci lucrările se vor prezenta consecutiv una după alta pe o sinteză făcîndu-se selectarea. Diapozitivele au fost prezentate juriului, unul după altul, pe un ecran special (EKTALITE) pentru proiecție la lumina ambientă a sălii de lucru, de mărime 1,00 X 1,00 m, cu un aparat de proiecție Kodak Carousel SAV 2000. La Salonul nostru, datorită întîrzierilor amintite, s-a stabilit ca odată cu prezentarea lucrărilor să se treacă direct la selectare.

După metodologia de lucru, trebuie să se stabilească criteriile de selectare, acceptate unanim de toți membrii juriului, care trebuie să fie cît mai obiective și bazate pe reacții psihice cît mai evidente. Unii autori de cărți¹ de specialitate recomandă utilizarea sistemului ternar, adică remarcarea caracteristicilor tehnice, înțelegerea mesajului și crearea stărilor emotive. Dintre aceste trei criterii, primul și al doilea pot fi cele mai obiective, în timp ce ultimul are cea mai mare subiectivitate. În fond, însuși felul de receptare a unei opere de artă vizuale, este tot un întreit proces, și anume formarea imaginii vizuale prin perceperea caracteristicilor tehnice, înțelegerea mentală a subiectului conducînd la cunoașterea mesajului autorului și, în fine, implicațiile psihice ce rezultă din primele două. Evident că fideli acestui sistem, la rîndul lor fiecare din cele trei elemente amintite, poate fi diversificat în continuare și conduce la obținerea cite unei decizii pentru fiecare element diversificat și deci, prin însumare, la stabilirea unui punctaj final. Dar cum sistemul de evaluare rămîne totuși la o „apreciere” și nu la o măsurare, deci o comparare cu un etalon, credem că operația nu își justifică diversificarea și nici notarea ca atare.

Alți autori de cărți¹, plecînd de la modul cu ochii „citește” imaginea, recomandă o grilă de explorare, care să se aplice peste fiecare imagine în parte și, în funcție de situarea zonelor de maximum interes, să se evalueze valoarea estetică. O altă complicație, fiind necesare deci, nenumărate grile de mărime potrivite fiecărei imagini supuse spre analiză, așa că credem că nici această măsură nu este oportună spre a servi drept criterii pentru un juriu.

În consecință, juriul Salonului și-a luat libertatea ca fiecare membru al său să acorde o opinie-sumă a celor

3 elemente corespunzătoare principiului vederii umane, care exprimată sintetic ar fi „am văzut”, „am înțeles” și „m-a impresionat”.

Activitatea juriului a început la 15 oct. 1979 (deci cu 5 zile întîrziere și a durat pînă la data de 26 oct. 1979 lucrîndu-se în 11 ședințe, cite 5-6 ore la fiecare ședință.

Cum activitatea juriului solicită un deosebit efort vizual și în general psihic din partea membrilor săi, ne-am propus să realizăm condiții optime de lucru. În acest sens, am realizat un dispozitiv special cu o simeză avînd susținerea pneumatică a fotografiei și cu iluminare uniformă, pe care s-au prezentat pe rînd toate imaginile, una după alta.

Dispozitivul proiectat și realizat de un colectiv AAF (ing. S. Comănescu, ing. Gh. Dudescu și s. ing. Marin Enache) se compune din doi montanți laterali, care susțin corpul de iluminat compus din două tuburi fluorescente (lumină de zi) de 40 W fiecare, montate într-un suport orientabil reflectant longitudinal, constituind sursa de iluminare. Tot pe acești montanți sînt prinse lateral, prin intermediul unor balamale, două cutii de tablă, constituind corpurile pneumatice de susținerea fotografiilor.

Simeza cutiei era constituită dintr-un panou fono-absorbant perforat, prin care era supt (absorbit) aerul. Dimensiunea simezei este de 45 X 45 cm, putîndu-se poziționa lucrările atît pe orizontală, cît și pe verticală. Cutiile basculau după un ax vertical, permițînd cînd prezentarea unei imagini pe cutia din dreapta (de exemplu) și punerea pe cutia din stînga a altei fotografii, cînd invers, în acest fel ușurîndu-se atît munca celui care manevra fotografiile, cît și asigurarea unui ritm continuu de vizionare. Cutiile simezei erau racordate prin intermediul unor tuburi flexibile la un aspirator de praf obișnuit. Tot pe montanții verticali erau și trei platforme orizontale de susținere, destinate: una pentru lucrările de prezentat juriului, alta pentru lucrările admise și a treia pentru lucrările respinse. Prin așezarea membrilor juriului cît mai grupați, și anume 4 pe primul rînd și 3 pe rîndul din spate, s-au creat condiții optime de vizionare (iluminare egală, fără reflexe etc.) tuturor membrilor juriului.

Pentru obținerea deciziilor juriului s-a proiectat și realizat, tot de către un colectiv AAF (Ing. S. Comănescu, T. Slavu, Gh. Vinju și Ing. D. Vodă) un calculator electronic de selectare, care îndeplinește următoarele condiții:

— Numărul posturilor de votare — respectiv blocuri de comandă — este de 7, asigurînd astfel posibilități de lucru unui juriu format din 2 pînă la 7 persoane. Fiecare bloc de comandă se poate deconecta din circuit prin intermediul unui întrerupător.

— Blocul de comandă — de votare — are trei clape de opțiune, și anume: roșie, galbenă și verde. Operația de votare are o dublă semnalizare pe cele 2 fețe ale centralizatorului.

— Calculatorul centralizator are posibilitatea să memoreze fiecare opțiune a blocurilor de comandă și să formeze, după examinarea ultimei opțiuni — indiferent de ordinea lor — totalul de puncte al votanților, atribuînd pentru roșu zero puncte, pentru galben un punct și pentru verde două puncte. Afișarea totalului se face digital numai după exprimarea ultimei opțiuni. În funcție de nivelul punctajului stabilit, odată cu afișarea digitală apare, în dublă semnalizare, și verdictul juriului — admis sau respins, prin aprinderea unui indicator, respectiv verde sau roșu. Nivelul de exigență al punctajului poate fi reglat între 2 și 14 puncte. Afișarea verdictului, ca și a valorilor punctajului se păstrează în memoria calculatorului cca. 10 sec., după care se anulează și calculatorul este aliniat la 0 pentru o nouă votare. La jumătatea intervalului de timp, un semnal acustic previne în acest fel sfîrșitul operației de votare. Secretarul juriului, după dorință, poate face alinierea la zero.

— Un contor cu 2 leduri numără afișerile „admis”, astfel încît în orice moment să se știe numărul lucrărilor admise (aceasta numai de secretarul juriului).

¹ Estetica imaginii fotografice — N. Tomescu — Ed. Tehnică — Buc.

¹ Grammaire élémentaire de l'image — Albert Plécy — Bibliothèque Marabout, Belgia.

de natură statică. Genul acesta fotografic este prin excelență un gen propriu studiului compozițional sub toate aspectele.

Ca și în cazul reportajului, o clasificare a imaginilor de natură moartă este aproape imposibil de făcut.

Dacă la toate cele 4 genuri anterioare, fotografierea ca și celelalte procese ulterioare sînt realizate în condiții obișnuite, esul care – prin excelență – genul fotografic în care rezultatul – respectiv imaginea fotografică – se obține prin intermediul unor procedee mai puțin obișnuite, apte de ceea ce se așteaptă de la ele. În fond, sînt „încercări” – experimentări de orice fel, sub aspectul abordării de subiecte, de tehnici mai inedite de fotografiere, ca și de prelucrări de laborator, care nu respectă metodologia obișnuită. Utilizarea unui anumit experiment trebuie să fie proprie exprimării mai directe a mesajului imaginii și nu un scop în sine, cum de multe ori apare ca atare. În unele cazuri, se ajunge la astfel de rezultate, care se îndepărtează de specificul fotografiei (fidelitate, multitudinea de detalii etc.). Esul este genul de avangardă al dezvoltării fotografiei, dar nu întotdeauna pe măsura efortului depus pentru obținerea imaginii, folosind uneori mijloace de expresie specifice ale altor arte vizuale (pictură, grafică etc.), ceea ce îl situează în postura unor surrogate. Or, surrogatul rămîne, întotdeauna, cu valoare îndoieală în raportul cu ceea ce înlocuiește!

Este de la sine înțeles că, datorită varietății enorme a fotografiilor actuale, clasificarea unei fotografii într-un gen sau altul poate crea unele dificultăți. Aceasta face ca, între genurile amintite, să apară domenii de suprapunere, creînd dubii de clasificare (de exemplu, portretul de reportaj, poate fi revendicat tot atât de bine de genul portret, ca și de cel al reportajului).

Această clasificare a artei fotografice contemporane în cele 5 genuri, în lumina literaturii de specialitate și a opiniilor celor ce se ocupă de fotografie, se pare totuși că apare ca cea mai cuprinzătoare și cu cele mai puține echivoci, în comparație cu alte clasificări, (natura, element uman etc.). Studiind comparativ mai multe clasificări, am ajuns la concluzia că cea mai indicată activității noastre este aceasta pe care, cu mult timp în urmă, am propus-o și adoptat-o ca atare.

Odată terminată operația de selecție a lucrărilor pentru prezentare – admise deci în Salon – cit și acordarea distincțiilor, s-a trecut la redactarea catalogului și concomitent și la comunicarea rezultatelor participanților, prin expedierea prin poștă a cărților poștale alite de așteptate de autorii lucrărilor

Redactarea catalogului solicită de asemenea mari eforturi: în primul rînd, faptul că titlurile lucrărilor din diferite limbi trebuie traduse și adaptate la limba română; în cazul Salonului titlurile au fost redactate în 24 limbi străine; o altă dificultate este reproducerea tipografică a imaginilor – în general cele cu distincții – care fiind de diferite feluri: fotografii alb-negru, fotografii color și diapozitive color (mai ales de format mic!) dau prilejul tipografiei să ridice întotdeauna obiecții.

Macheta artistică a catalogului și a copertei trebuie astfel concepute, încît în condiții egale să poată fi reproduse atât imaginile pe lat ca și cele pe înalt. O soluție este aceea dată de formatul pătrat, care, însă, reclamă consum de hirtie de tipar mai mare.

La redactarea catalogului, s-a remarcat, lipsa unei dactilografe din echipa de lucru a Salonului și în același timp o altă dificultate a organizatorilor, datorită uneori lipsei de operativitate a tipografiei, faptul că n-a putut fi realizată apariția catalogului la vernisaj, care este o condiție obligatorie. În fond, sînt două condiții antagoniste: calitate optimă de reproducere tipografică și timp scurt de realizare (în general maximum 45 de zile!). În cazul prezentului Salon, în ciuda

aparitiei cu intîrziere a „catalogului” – aproape de data de închidere a Salonului – nici calitatea nu a fost cea proprie unei asemenea manifestări. Trebuie recunoscut că această deficiență a organizării revine, în parte, și lipsei de personal din colectivul de lucru pentru Salon, lipsă de altfel prevăzută inițial de noi, dar nerezolvată de cei care erau în măsură s-o facă.

În continuarea organizării Salonului, apare etapa cea mai importantă, și anume prezentarea expoziției, care s-a realizat de Oficiul de Expoziții, după proiectul arhitectului Cătălin Gion și grafician V. Ciodic, avînd drept consultanți persoane din Secretariatul Asociației noastre. O condiție importantă este aceea ca prinderea fotografiei pe simeză să fie astfel făcută, încît să nu producă acestea nici o deteriorare, ba chiar nici o modificare a stării inițiale, în care a fost primită. În general, și la prezentul Salon, s-a îndeplinit această condiție, cu unele excepții, care nu fac altceva decît să păteze munca organizatorilor față de autorii lucrărilor deteriorate. Această „pată” poate atrage în viitor neparticiparea acestor autori, ba chiar și a altora! Aceeași grijă de calitate a prezentării lucrărilor alb-negru ca și celor trebuie acordată și organizării proiecțiilor de diapozitive.

Prezentarea îngrijită a exponatelor (ca să nu se uite că și etichetele fac parte din prezentare) constituie „cartea de vizită” a organizatorilor, prin care se acordă respectul cuvenit publicului vizitator.

Dacă aprecierile favorabile au fost aproape unanime asupra prezentării Salonului, „pată” a rămas totuși prin etichete care, scrise la mașină, nu erau nici măcar ușor lizibile de la distanța de privire a imaginilor.

După închiderea Salonului, urmează operația de restituire a lucrărilor – o operație migăloasă și de mare responsabilitate – datorită în primul rînd numărului mare de lucrări participante. Organizatorii deci trebuie să refacă coletele, care au servit pentru aducerea lucrărilor, introducînd în fiecare colet aceleași lucrări, adăugînd cataloagele și vignetele corespunzătoare participării la Salon. Orice greșeală poate avea consecințe neplăcute; în plus, manipularea lucrărilor trebuie făcută cu toată grija, pentru a nu se îndoii lucrările, rupe colțurile etc.

Multe dificultăți au fost de întîmpinat de către organizatori și datorită, fie lipsei de borderouri necesite din partea participanților, fie din dezlipirea etichetelor de pe diapozitive, devenind astfel anonime. În ciuda tuturor acestora, s-a reușit ca să se identifice toate lucrările primite și să se refacă pachetele, cu numai 2-3 excepții.

Au fost returnate un număr de 737 colete. Îndeplinirea formalităților poștale și vama încheie activitatea organizării unei asemenea acțiuni. Și în această fază a activității, s-a făcut simțită lipsa de personal, astfel că terminarea nu s-a putut efectua decît pînă la finele lunii martie 1980, cînd, conform calendarului inițial al Salonului, era prevăzut termenul de 31 ianuarie 1980.

Dacă Salonul în ansamblu a fost o reușită, aceasta se datorează numai muncii peste limitele normale a personalului angrenat în această activitate, care a căutat a suplini pe măsura posibilităților lui, carențele celor care, prin situațiile în care erau, puteau să facă în așa fel ca o asemenea acțiune să fie lipsită de deficiențele amintite și să scutească viitoarea ediție a Salonului de unele repercusiuni.

Salonul al 12-lea Internațional de Artă Fotografică al Republicii Socialiste România – manifestare culturală cu mare audiență la public și cu multe rezonanțe în lumea artei fotografice din 47 de țări de pe toate continentele, a fost una din cele mai importante manifestări culturale din țara noastră în anul care a trecut, încadrîndu-se cu cinste în politica culturală a României Socialiste, constituînd modesta contribuție a artei fotografice românești.